

Narrative-based Language Intervention (NBLI)

- En dansk præsentation af NBLI og tilhørende materialer

Kolofon

Kære læser

I det følgende dokument præsenteres et interventionsprogram, som på engelsk kaldes for 'Narrative-based Language Intervention' (NBLI). En intervention med fokus på narrativer (historiefortællinger) hos børn.

Programmets fremgangsmåde er beskrevet på dansk med udgangspunkt i Swanson et al. (2005).

I den tilhørende zip-fil findes historier og illustrationer, som kan anvendes i forbindelse med NBLI. Andre historier og materialer kan dog også anvendes.

Donationer fra William Demant Fonden og GN Store Nord Fondet har muliggjort at NBLI-programmet kunne afprøves i en dansk kontekst i 2021.

The logo for William Demant Fonden consists of the text 'William Demant' in blue and 'Fonden' in teal, separated by a vertical line.The logo for GN Foundation features the letters 'GN' in orange and the word 'Foundation' in black.

NBLI blev i 2021 afprøvet på en mindre gruppe af børn med perceptiv høretab ($n = 9$) i alderen 5 til 8 år for at undersøge hvorvidt NBLI er anvendelig i praksis, og om der er grundlag for at afprøve NBLI på en større gruppe af børn med høretab og/eller andre børnegrupper (fx udviklingsmæssige sprogforstyrrelser).

OBS da den danske oversættelse af NBLI-programmet blot er afprøvet på en mindre gruppe medfører dette ikke et tilstrækkeligt grundlag for at kunne tale om evidens og/eller om programmet vil have en effekt for gruppen af børn med høretab.

Hvis du anvender denne danske fremgangsmåde står det dig således frit for at tilpasse den og lade dig inspirere, så den passer til din praksis (fx ift. sessionernes dosis og frekvenser). Dokumentet er udelukkende tænkt som et inspirationsmateriale.

Efter afprøvningen af NBLI i 2021 blev der udviklet nye illustrationer af illustratør Valdemar Alfred med baggrund i endnu en donation fra GN Store Nord Fondet:

Zip-filen med denne danske introduktion til NBLI er udelukkende skabt med et ønske om at inspirere og stille gratis illustrationer til rådighed for praksis.

Siden 2022 er NBLI-historiernes indhold og længde løbende blevet tilpasset med hjælp fra flere kolleger fra praksis, som har afprøvet materialerne i deres hverdag. Jeres hjælp betyder meget. Tak skal I have.

Jeg håber at inspirationsmaterialet kan være brugbart.

I er altid velkomne til at kontakte mig ved spørgsmål eller hvis I evt. vil dele jeres mulige erfaringer med NBLI med mig.

Med venlig hilsen
Annette Esbensen, lektor, ph.d.
Institut for Kultur- og Sprogvidenskaber
Audiologopædi, Syddansk Universitet

Indhold

01	Introduktion til NBLI	
01.01	Opvarmning (Warm up activity)	6
01.02	Historiegenfortælling (Story Retell-imitation Task)	6
01.03	Historiegenerering (Story Generation Task)	7
01.04	Mellem sessioner (Repeated Retellings)	8
02	Oversigt over illustrationer til 'Historiegenfortælling'	9
03	Oversigt over illustrationer til 'Historiegenerering'	10

01 Introduktion til NBLI

NBLI består ifølge fx Swanson et al. (2005) af følgende fire forskellige dele:

- Opvarmning (Warm up activity)
- Historiegenfortælling (Story Retell-imitation Task)
- Historiegenerering (Story Generation Task)
- Mellem sessioner (Repeated Retellings)

I den danske afprøvning varede forløbet i seks uger med 1 session (på 50 minutter) pr. uge. I den interventionsforløbet påbegyndes opstilles der individuelle målområder (targets) for det enkelte barn, som der skal arbejdes med i forbindelse med NBLI-programmet.

Der bør vælges tre 'narrative målområder' (fx beskrivelse af historiens karakterer, fysiske setting, konflikt/løsning eller historiens begyndelse/afslutning) og tre 'grammatiske målområder' (fx forholdsord eller verbers bøjningsendelser).

Ved hver session arbejdes der med både et 'grammatisk målområde' og et 'narrativt målområde'. De samme målområder anvendes i to sessioner (dvs. to uger), og derefter anvendes to nye målområder. I Tabel 1 ses et eksempel på valgte målområder for uge 1 - 6:

Tabel 1 Eksempel på målområder

	UGE 1-2		UGE 3-4		UGE 5-6	
BARN	<i>Narrative targets</i>	<i>Grammatiske targets</i>	<i>Narrative targets</i>	<i>Grammatiske targets</i>	<i>Narrative targets</i>	<i>Grammatiske targets</i>
1	Setting	Præpositioner	Karakterer	Verbers bøjningsendelser	Slutning	Adjektiver

01.01 Opvarmning (Warm up activity)

Hver session (undtagen session 1) begynder med en opvarmningsaktivitet, hvor barnet genfortæller historien fra sidste sessions 'Historiegenfortælling' (Story Retell-imitation Task). Det er således en velkendt historie for barnet og du (fx logopæden) foretager ingen korrektioner, men lader blot barnet fortælle historien.

OBS husk derfor at tage materialerne med fra 'Historiegenfortælling' (Story Retell-imitation Task) (historie + illustrationer) fra den forrige session/uge.

01.02 Historiegenfortælling (Story Retell-imitation Task)

Ved denne del af sessionen bedes barnet genfortælle en historie, der indeholder det grammatiske målområde.

Historien tilpasses det enkelte barn. Dvs. hvis et grammatisk målområde fx er forholdsord tilpasses historien, så der forekommer flere forholdsord. Der er i alt seks forskellige historier og tilhørende illustrationer (dvs. en historie til hver session). De seks historier er navngivet A til F i zip-filen:

A: Viola bliver væk; B: Emma og tandlægen; C: Markus slår hånden; D: Ella skal rydde op; E: Victor og småkageæsken; F: Sofia spiser i stuen

Historierne er ændret og tilpasset til en skandinavisk kontekst med inspiration fra materialet Story Champs (Spencer & Petersen, 2012).

- Du vælger en historie, som fx 'B': Emma og tandlægen. Inden du læser historien for barnet, highlighter/synliggør du historiens tema og kan spørge til barnets erfaringer med temaet.
- Herefter læser du historien for barnet. Efter du har læst historien højt for barnet, læser du den igen, sætning for sætning, og beder barnet om at genfortælle sætning for sætning.
- Når barnet genfortæller, lægger du gradvist de tre illustrationer foran barnet, når de passer til det, som barnet fortæller (i historierne er der lavet gule markeringer passende til de tre illustrationer, så du ved, hvornår du fx kan vise barnet en illustration). Du modulerer og understøtter ift. barnets sproglige verbale produktion.
- Herefter opsummerer du barnets fortælling og highlighter vigtig information i relation til målområdet.
- Til sidst prøver du at få barnet til at genfortælle historien endnu engang.

Du bør generelt i denne del være opmærksom på at barnet mindst 10 gange eksponeres for og øver sig på at producere det grammatiske målområde.

Samlet set moduleres det grammatiske målområde dog under hele sessionen (og ved spontan interaktion).

01.03 Historiegenerering (Story Generation Task)

Ved denne del af sessionen bedes barnet generere/digte en historie. Der er fokus på det narrative målområde.

- Indledningsvist præsenteres barnet for to eller flere illustrationer og bliver bedt om at vælge én af illustrationerne. Illustrationen viser en pudsig scene uden en tydelig handling (dvs. historien kan gå mange veje).
- Først bedes barnet beskrive historiens *fysiske setting og karakter(er)*. Herefter opsummerer du det, som barnet har fortalt. Desuden spørger du barnet, hvis der mangler information ift. *fysisk setting/karakter*, som er vigtig for at kunne forstå historien.
- Herefter eliciterer du en handling med et prompt, fx: "Åh! Hvad tror du der sker i din historie?" Hvortil barnet forhåbentligt finder på en *handling/problem*.
 - Hvis barnet ikke finder på en handling, kan du hjælpe barnet med forskellige forslag.
- Du highlighter historiens *problem*, som barnet har fortalt, og du giver et prompt, så barnet forhåbentligt eliciterer en *løsning*.
- Efter at barnet har fundet på historiens *løsning*, gentager du både *problemet og løsningen*.
- Efter at barnet har fortalt historien første gang ud fra illustrationen, tager du et blankt papir, hvor du tegner (evt. tændstikmænd) historien for barnet, så barnet kan huske den.
 - Du kan evt. lave et lille hæfte, så tegningerne fra de seks sessioner løbende tilføjes og så de til sidst alle er samlet.
- Herefter fortæller barnet historien for anden gang med hæftet som en guide. Inden barnet fortæller historien, kan du fx sige noget i stil med: "Nåh, hvad skal vi mon sige først, hvis vi skulle fortælle historien til en som ikke kender den?". Herefter kan det være at barnet siger, at vi først skal fortælle hvem der er med i historien. Du kan fx sige: "Ja, det er rigtigt vi skal først fortælle noget om *personen/karakteren*". Hvis barnet har udfordringer med at fortælle om de næste komponenter i historien, kan du prompte og understøtte barnet. Når barnet har fortalt historien, kan du genfortælle historien.
 - I forbindelse med historiefortællingen modulerer du, hvis barnet har sproglige fejl (fx grammatiske og/eller semantiske mm). Ligeledes lægges der ekstra vægt på at tydeliggøre sessionens narrative målområde.
 - I forbindelse med barnets anden genfortælling af historien skriver du løbende et par sætninger under hver tændstikmand/tegning i hæftet.
- Som afslutning opfordres barnet til at fortælle historien en sidste tredje gang ud fra hæftet.

01.04 Mellem sessioner (Repeated Retellings)

Ved slutningen af hver session får barnet en kopi af historien + illustrationer fra 'Historiegenfortælling' (Story Retell-imitation Task) og illustration + hæftet fra 'Historiegenerering' (Story Generation Task) til at tage med hjem. Barnet opfordres til at fortælle historierne (fx til familiemedlemmer) indtil næste session.

02

Oversigt over illustrationer til 'Historiegenfortælling'

03 Oversigt over illustrationer til 'Historiegenerering'

